

TULLI
TULL
CUSTOMS

TULLIN TALOUSARVIOEHDOTUS VUODELLE 2025

10.4.2024

Talousarvioesitys 2025

12.28.92 Euroopan unionin perinteisten omien varojen kantopalkkiot

Momentille arvioidaan kertyvän 52 000 000 euroa.

Selvitysosa: Euroopan unionin neuvoston tekemän omien varojen päätöksen (EU/Euratom 2020/2053) mukaan jäsenvaltiot saavat unionin puolesta keräämiään tullituloja, maatalousmaksuja ja sokerikustannuksia EU:lle tilittäessään vähentää kertyneistä tuloista 25 % jäsenvaltiolle aiheutuvien keruukustannusten kattamiseen.

Momentille tuloutetaan myös toisen jäsenvaltion Suomelle maksettavaksi sovittu osuus.

2025 talousarvio	52 000 000
2024 talousarvio	55 600 000
2023 tilinpäätös	54 230 545
2022 tilinpäätös	74 447 737

Talousarvioesitys 2025

28.01.29 Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisämenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 12 000 000 euroa (Tullin osuus).

2025 talousarvio	12 000 000 (Tullin osuus)
2024 talousarvio	12 000 000 (Tullin osuus)
2023 tilinpäätös	11 438 943 (Tullin osuus)
2022 tilinpäätös	10 981 887 (Tullin osuus)

Talousarvioesitys 2025

28.10.63 Takaisin maksetut verot (arviomääräraha)

28.10.63.2 Tulli

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa (Tullin osuus).

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) veron takaisin maksamiseen tapauksissa, joissa maksuvelvollinen on sosiaalisista tai muista veronhuojennussäännöksissä taikka verosopimuksissa tarkoitetuista syistä valtiovarainministeriön, verohallinnon tai Tullin päätöksen nojalla oikeutettu saamaan takaisin jo maksetun veron,
- 2) tuomioistuimen päätöksellä palautettavaksi määrättyjen verojen, korkojen ja oikeudenkäyntikulujen maksamiseen tapauksissa, joissa vastaavaa tulo- tai muuta momenttia ei ole käytettävissä.
- 3) EU:lle korvattavien perimättä jääneiden tullien ja niistä aiheutuvien korko- ja muiden kulujen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

2025 talousarvio	1 000 000 (Tullin osuus)
2024 talousarvio	1 000 000 (Tullin osuus)
2023 tilinpäätös	91 333 (Tullin osuus)
2022 tilinpäätös	170 837 (Tullin osuus)

Talousarvioesitys 2025

28.10.95.1 Verotukseen liittyvät korkomenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 200 000 euroa (Tullin osuus).

Määrärahaa saa käyttää verotukseen liittyvien korkomenojen maksamiseen. Korkomenot perustuvat seuraaviin säädöksiin:

- 1) valmisteverotuslain 49 § (182/2010),
- 2) tullilain 93 § (304/2016),
- 3) arvonlisäverolain 101 §:n 2 momentti (1486/1994).

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

2025 talousarvio	200 000 (Tullin osuus)
2024 talousarvio	200 000 (Tullin osuus)
2023 tilinpäätös	19 558 (Tullin osuus)
2022 tilinpäätös	13 377 (Tullin osuus)

Talousarvioesitys 2025: 28.10.02 peruslaskelma

Peruslaskelma on VM:n ohjeen VN/3889/2024-VM-1 mukaan laadittu voimassa olevan vuosien 2025 – 2027 JTS-päätöksen mukaisesti.

28.10. Verotus ja tullitoimi (yhteinen osa Verohallinnolle ja Tullille)

Selvitysosa: Tulli osana EU:n tulliliittoa tukee ulkomaan tavarakaupan sujuvuutta ja yritysten tasapuolisia kilpailuedellytyksiä asiakaslähtöisillä palveluilla sekä suojaa ihmisiä terveydelle haitallisilta tavaroilta ja ympäristöä vaarallisilta aineilta. Tullin päätehtävänä on huolehtia tulliselvityksestä ja -verotuksesta, ulkomaan tavaraliikenteen valvonnasta, tullirikosten torjunnasta, ulkomaankaupan tilastoinnista ja tullilaboratoriotutkimuksista.

Toimialan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tukevat tavoitteet

- Verotulojen tehokas kertymä turvataan edistämällä veronmaksumyönteisyyttä, antamalla ennakoivaa ohjausta ja hoitamalla verovalvonta uskottavasti
- Harmaan talouden torjuntaa tehostetaan ja verovajetta supistetaan kehittämällä verotustoimintoja, tehostamalla valvontaa ja parantamalla yhteistyötä viranomaisten välillä
- Verotuksen ja tullitoimen asiointipalvelut ovat asiakaslähtöisiä, nopeita ja edullisia
- Yhteiskuntaa suojataan varmistamalla tavaraturvallisuus ja torjumalla rajat ylittävää rikollisuutta tiiviissä yhteistyössä poliisin ja Rajavartiolaitoksen kanssa.

28.10.02 Tullin toimintamenot (*siirtomääräraha 2 v*)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 202 400 000 euroa.

Valtuus: EU-lähtöisiin tulliselvitysjärjestelmien kokonaisuudistuksen hankkeisiin saa sitoutua siten, että sitoumuksista aiheutuu, ottaen huomioon aiemmin myönnetyn valtuuden aiheuttamat menot, valtiolle menoja enintään 130 000 000 euroa.

Selvitysosa:

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet¹⁾

	2023 toteuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Tarjoamme palveluja asiakaslähtöisesti			
Tulliselvityksen asiakastytyväisyys yritysasiakkaat (asteikko 1-5, mitataan joka toinen vuosi)	3,9	ei mitata	4
Tulliselvityksen asiakastytyväisyys henkilöasiakkaat (asteikko 1-5)	3,6	3,6	3,6
Edistämme tavarakaupan sujuvuutta ja varmistamme sen oikeellisuuden			
Tullausjärjestelmien saatavuus: järjestelmät pois käytöstä enintään (tuntia)	136,6	58	58
Tuomioistuimen muuttamien tullauspäätösten määrä enintään	9	5	5
Verojäämä enintään (%)	0,66	1	1
Turvaamme yhteiskuntaa, ympäristöä ja kansalaisia			
Takaisin saatu rikoshyöty vähintään (miljoonaa euroa)	37,1	25	25
Kiireellisistä laboratorionäytteistä tutkittu tavoiteajassa (%)	77	75	80
Tavaraan kohdistuvat tarkastukset, osuma-%	31,3	14	20
Kehitämme osaamista ja huolehdimme työhyvinvoinnista			
Sairauspoissaolot enintään (pv/htv)	11,5	10,8	10,8
Työtyytyväisyysindeksi vähintään (asteikko 1-5, VM Baro)	3,70	3,70	3,70

¹⁾ Tavoitteet sisältyvät Valtiovarainministeriön ja Tullin väliseen tulossopimukseen vuodelle 2024

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023	2024	2025
	toteutuma	talousarvio	esitys
Bruttomenot	212 635	225 883	210 994
Bruttotulot	6 297	3 130	3 130
Nettomenot	206 337	222 753	207 864
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	28 764	22 165	7 161
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	22 165	7 161	1 697

Osa tullilaitoksen julkisoikeudellisista suoritteista myydään kohtuusystä omakustannushintaa alhaisemmalla hinnalla. Ko. suoritteet ovat:

- tietyt ennakkoratkaisut
- tietyt rekisteröintiä koskevat päätökset ja
- pienille tuontierille asetetut valvonta- ja tutkimusmaksut.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tullin tehtävienhallinnan kehittäminen (v. 2024 rahoitus) (siirto momentilta 28.70.20)	-1 600
Tulliselvityksen kokonaisuudistuksen toimeenpano (v. 2024 rahoitus)	-11 196
Tulliselvityksen kokonaisuudistuksen toimeenpano (v. 2025 rahoitus)	8 663
Tullin toiminnan teknologisen kyvykkyyden turvaamiseksi (v. 2024 rahoitus)	-4 500
Tullin toiminnan teknologisen kyvykkyyden turvaamiseksi (v. 2025 rahoitus)	4 000
Kehyksen ulkopuoliset (RRF pilari2) (v. 2024 rahoitus)	-600
Hiilirajamekanismin toimeenpano	3 340
Tasomuutos	-3 456
Yhteensä	-5 349

2025 talousarvio	202 400 000
2024 talousarvio	207 749 000
2023 tilinpäätös	206 337 000
2022 tilinpäätös	193 537 000

Talousarvioesitys 2025: 28.10.02 kehittämissuunnitelma

28.10.02 Tullin toimintamenot (*siirtomääräraha 2 v*)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 206 628 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon 818 000 euroa VIRVE2-käyttöönottoon, 425 000 euroa eurooppalaisen merenkulkualan yhdenneettyyn palveluympäristöön, 875 000 euroa eFTI-asetuksen soveltamisen vaatimiin tietojärjestelmämuutoksiin ja integraatioihin, 1 900 000 euroa pakotevalvonnan pakollisten tehtävien hoitamiseen ja 210 000 euroa metsäkatoasetuksen toimeenpanoon.

Valtionvarainministeriön johdolla VIRVE-palvelut ja päätelaitteet uudistetaan seuraavien vuosien aikana siten, että varsinainen täysi operatiivinen kattavuus olisi vuoden 2027 alusta lähtien. Erillisistä VIRVE-puhelimista siirrytään ns. tavalliseen älypuhelimeen, johon asennetaan VIRVE-sovellus turvallisten puheluiden ja ryhmäpuheluiden ja datan siirtoa varten. Tullin käyttöönotto VIRVE2 –pätelaitteille alkaa vuonna 2024.

Eurooppalaisen merenkulkualan yhdenneetyn palveluympäristön (European Maritime Single Window, EMSW) määrärahatarve perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston hyväksymään asetukseen (EU) 2019/1239 eurooppalaisen merenkulkualan yhdenneetyn palveluympäristön perustamisesta ja direktiivin 2010/65/EU kumoamisesta. Suomessa järjestelmästä vastaavana viranomaisena on liikenne- ja viestintävirasto Traficom. Tullille on annettava määrätyt saapumis- ja poistumisilmoitukset määräajassa ennen laivan saapumista satamaan ja ennen laivan satamasta lähtöä.

Sähköisistä kuljetustiedoista annetun asetuksen (EU) 2020/1056, ns. eFTI-asetus (Electronic Freight Transport Information), mukaan EUCDM (EU Customs Data Model) sekä EUTDM (EU Transport Data Model) tiedot yhdistetään yhteen kaiken kattavaan digitaaliseen tietomalliin. EU:n tulliviranomaiset velvoitetaan hyväksymään eFTI:n tietomallien käyttö vaihtoehtona kuljetuksen yhteydessä kannettavalle paperiselle dokumentaatiolle. Tullin tulee eFTI-asetuksen täytäntöönpanon johdosta rakentaa tarvittavat tietojärjestelmät sekä siihen välittömästi liittyvät integraatiot tiedon hyväksikäytön, reagoimisen sekä analytiikan varmistamiseksi vuosien 2024-2026 aikana.

EU on päättänyt lukuisista Venäjää ja Valko-Venäjää koskevista pakotepaketeista johtuen Venäjän hyökkäyksestä Ukraina. Suomessa Tulli on viranomainen, jonka tehtävänä on tunnistaa pakotteiden alaiset tavarat ulkomaankaupan tavaravirroista ja puuttua niihin ottamalla tavarat Tullin haltuun ja käynnistämällä tarvittavat viranomaisprosessit. Pakotevalvonta jatkunee myös vuonna 2025.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/1115, ns. metsäkatoasetus, edellyttää jäsenvaltioita valvomaan tiettyjen metsäkatoon ja metsien tilan heikkenemiseen liittyvien hyödykkeiden ja tuotteiden saatavuutta unionin markkinoilla ja vientiä unionista. Tämä valvonta voi sisältää tarkastuksia, seuranta ja raportointia näiden tuotteiden liikkeistä ja alkuperästä varmistaakseen asetuksen noudattamisen. Lisäksi asetus voi edellyttää jäsenvaltioiden yhteistyötä ja tiedonvaihtoa valvonnan tehokkuuden varmistamiseksi. Asetuksen mukaan tarkastuksia on tehtävä 30.12.2024 alkaen.

2025 talousarvio	206 628 000
2024 talousarvio	207 749 000
2023 tilinpäätös	206 337 000
2022 tilinpäätös	193 537 000

Perustelumuistio 1: Peruslaskelma 28.10.02

Peruslaskelma on valtiovarainministeriön ohjeen mukaisesti laadittu valtioneuvoston 12.10.2023 vahvistaman vuosien 2025 – 2027 kehyspäättöksen mukaisesti.

	Vuosi 2025
Edellinen kehyspäättös	194 945 000
Tullin toiminnan teknologisen kyvykkyyden turvaaminen	4 000 000
Valtorin tuotteistettujen palvelujen tietoturva	115 000
Kehyspäättös 12.10.2023	199 060 000
Hiilirajamekanismi (CBAM)	3 340 000
Peruslaskelma	202 400 000

Peruslaskelmaan on valtioneuvoston viimeisen kehyspäättöksen lisäksi otettu huomioon 3 340 000 eur hiilirajamekanismiin liittyvien tehtävien hoitamiseksi. Hiilirajamekanismin (CBAM) tarkoituksena on ehkäistä hiilivuotoa eli tuotannon siirtymistä EU:n ulkopuolelle matalamman ympäristösääntelyn maihin. Euroopan komission, neuvoston ja parlamentin välisissä neuvotteluissa päästiin yhteisymmärrykseen asetustekstistä ja soveltamisalasta 13.12.2022 ja siirtymäkausi CBAM-asetuksen soveltamisessa alkoi 1.10.2023. Tulli on lain (1288/2023) mukaan asetuksessa määritelty toimivaltainen viranomainen Suomessa.

Hallitusohjelmaan sisältyviä valtiovarainministeriön hallinnonalalle kohdistettavia toimintamenosäästöjä vuodelle 2025 ei ole otettu huomioon peruslaskelmassa lukujen varmistuessa valtioneuvoston kehyspäättöksen jälkeen huhtikuussa 2024.

Tullin käytössä olevaa tulliselvitysjärjestelmien kokonaisuudistuksen hankkeisiin myönnettyä tilausvaltuutta nostettiin vuoden 2024 talousarviossa 130 000 000 euroon. Tulli ei ole toistaiseksi esittänyt määrärahoja korotetusta tilausvaltuudesta, mutta tulee niitä esittämään myöhemmin vuodelle 2025, kun sinä vuonna tarvittava määrä on tarkentunut.

Hiilirajamekanismi (CBAM)

Hiilirajamekanismin (CBAM) tarkoituksena on ehkäistä hiilivuotoa eli tuotannon siirtymistä EU:n ulkopuolelle matalamman ympäristösääntelyn maihin. Sen avulla voidaan ohjata hiilen hinnoittelua, ja samalla vahvistetaan kolmansien maiden ilmastotoimia. Mekanismi täydentää EU:n nykyistä hiilen hinnoittelupolitiikkaa, erityisesti EU:n päästökauppajärjestelmää (EU ETS). Mekanismi koskee tässä kohtaa EU:n ulkopuolelta tuotavaa sementtiä, terästä ja rautaa, alumiinia, lannoitteita, sähköä, vetyä, kaoliinia, rautamalmia, ruuveja ja muttereita.

EU-maiden talous- ja rahoitusasioiden neuvostossa (Ecofin) päästiin 15.3.2022 sopuun hiilirajamekanismin perustamisesta. Sen jälkeen hiilirajamekanismi eteni lainsäädäntöprosessissa (trilogi-vaihe) ja Euroopan komissio, neuvosto ja parlamentti pääsivät sopuun asetustekstistä ja soveltamisalasta 13.12.2022. Täytäntöönpanoasetus on tullut voimaan ja CBAM-asetuksen siirtymäaika käynnistyi lokakuun 2023 alusta. Työ- ja elinkeinoministeriö on 1.1.2024 voimaan tulleen lain (1288/2023) mukaan CBAM-vastuuministeriö, joka hoitaa tarvittavien lakimuutosten valmistelun, kansallisen CBAM-hallintoviranomaisen ohjauksen ja CBAM-toimeenpanosäädöksistä käytävät neuvottelut. CBAM-asetukseen sisältyvät kansallisen toimivaltaisen viranomaisen tehtävät (mm. lupien ja sertifikaattien myöntäminen) ovat säädetty lailla Tullin tehtäväksi.

Hiilirajamekanismin on tarkoitus täydentää EU:n päästökauppajärjestelmää, jossa yritykset joutuvat maksamaan EU:lle sen mukaan, kuinka saastuttavaa tavaraa ne tuottavat. Hiilirajamekanismissa EU:hun tavaraa tuovien täytyy hankkia päästöoikeussertifikaatteja, joilla katetaan tuotteiden päästöt. Sertifikaattien maksut olisivat samaa luokkaa kuin EU:n päästökauppajärjestelmässä. Tuojien olisi kuitenkin mahdollista todentaa tuotannon alhaiset hiilipäästöt tai ilmoittaa kolmannessa valtiossa jo maksetusta päästömaksusta. Tämän perusteella tuojat voisivat hakea vähennystä päästöoikeussertifikaattien määrään.

Toimijoiden tulee ilmoittaa hiilirajamekanismin alaiset tuotteet Tullille maahantuonnin yhteydessä. Hiilirajamekanismin maksua ei kanneta tullauspäätöksellä, vaan se maksetaan jälkikäteen ostamalla tarvittava määrä sertifikaatteja. Poikkeuksena ovat enintään 150 euron arvoiset lähetykset, joista ei tarvitse maksaa ollenkaan maksua. Tuontiin tarvitaan lupa. Yrityksen pitää tehdä joka vuosi tuonneistaan ilmoitus, josta tarkistetaan muun muassa maahantuotujen tuotteiden päästöjen ja niiden kattamiseksi ostettujen sertifikaattien määrä.

Edellytyksenä kansallisen toimivaltaisen viranomaisen tehtävän osoittamiselle Tullille oli, että Tullille osoitetaan uuden lakisääteisen tehtävän hoitamiseen tarvittavat resurssit. Lisämäärärahan tarve on keskusteltu yhdessä VM:n johdon kanssa. Lisäksi Eduskunnan Talousvaliokunta ja Ympäristövaliokunta antoivat syksyllä 2023 valiokuntalausumat voimaan tulleen lain käsittelyn yhteydessä, että Tullille tulisi osoittaa CBAM-tehtävän hoitamiseen riittävät ja tarvittavat resurssit.

Tulli toimitti arvionsa hiilirajamekanismin käynnistämisestä koituvista lisämenoista osana vuoden 2023 I lisätalousarvioehdotustaan ja määrärahat hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti. Arvionsa vuosien 2024 – 2027 lisämenoista Tulli toimitti täydentävässä kehusehdotuksessaan vuosille 2024 – 2027 tammikuun alussa 2023 ja tästä ehdotuksesta vuodelle 2024 ehdotetut määrärahat hyväksyttiin valtioneuvoston kehyspäätökseen 2024 – 2027 ja vuoden 2024 talousarvioon. Vuosien 2025 – 2028 määrärahatarpeet Tulli esitti lokakuussa kehusehdotuksessa 2025 - 2028. Kehusehdotuksessa todettiin, että vuosittaisiin määräraha-arvioihin sisältyy huomattavia epävarmuuksia ja sitä tarkennetaan alas- tai ylöspäin, jähkä hiilirajamekanismin käynnistämisen ja soveltamisen edellyttämät ratkaisut tarkentuvat jatkossa. Lisäksi Tulli on toimittanut vuoden 2024 I lisätalousarvioehdotuksessaan arvionsa vuoden 2024 lisämäärärahatarpeistaan, jotka alensivat alun perin vuodelle 2025 esitettyä määrärahatarvetta ICT-menojen osalta.

Arvioidut henkilöstöresurssit 2025

Tarvittavan lisähenkilöstön määräksi vuonna 2025 arvioidaan yhteensä 21 henkilöä vuosina 2023 ja 2024 rekrytoitujen 17 henkilön lisäksi. Kehusehdotuksessa 2025 – 2028 Tulli arvioi vuoden 2025 lisähenkilöstön määräksi 33 henkilöä, joten arvio on tarkentunut jonkun verran alaspäin vuoden 2025 osalta.

Henkilöstö kohdentuu CBAM-toimintoon, CBAM-vakuuksien hallintaan, sähköiseen palvelukeskukseen, yritystarkastukseen, riskianalyysin ja rikostiedustelun suunnitteluun ja ohjeistukseen, rikostutkintaan CBAM-tutkintaryhmän luomiseen, omiin varoihin ja suoritemaksuihin, tavarantarkastukseen ja näytteenottoon sekä Tullilaboratorioon.

Tullin määrärahatarve CBAM:n vuoden 2025 lisähenkilöstön palkkausmenoihin ja muihin henkilösidonnaisiin kustannuksiin on yhteensä 1 470 000 euroa laskettuna 70 000 euron vuosikustannuksella per henkilö.

Arvioidut ict-kehittämistarpeet vuonna 2025

ICT-menojen osalta kustannuksia aiheutuu sekä tietojärjestelmien hankkimisesta, että nykyisten järjestelmien ja rajapintojen päivittämisestä. Tullin arvion mukaan CBAM:n tarvitsemien ict-toimintojen kehittäminen vaatii alla mainitut toimenpiteet vuoden 2025 aikana:

- Sertifikaattien myyntialustan yhteishankinta komission toteuttamana: 1000 000 euroa.
- Kansallinen CBAM-todistusten myyntitulojen vastaanoton toteutus: 645 000 euroa.
 - Tullilla on tarve vastaanottaa CBAM-myyntitodistusten myyntitulot ja käsitellä uuden toimijan vakuudet ja niiden vapautukset 1.1.2026 alkaen. Summa oli aiemmin 1 000 000 euroa, josta osa on ehdotettu aikaistettavaksi vuodelle 2024 kevään lisätalousarvioehdotuksessa.
- Rajapintojen muutostyöt – UTU CERTEX: 125 000 euroa.
 - Vuoden 2026 alusta lähtien vain valtuutetut CBAM-ilmoittajat saavat tuoda CBAM-tavaroita tullunionin alueelle ja tuojat voivat vuoden 2025 alusta hakea CBAM-ilmoittajan lupaa Tullin lupakeskukselta.
 - Vuoden 2026 alusta lähtien Tullin on tarkastettava, että tuojalla on valtuutetun CBAM-ilmoittajan lupa ja tarkastus toteutetaan CERTEX:n kautta.

- UTU-kyselyjen toteutus CBAM-rekisterin rajapintaan: 90 000 euroa.
 - CBAM-nimikerivitiето tavarakohtaisesti luovutus-/tullauspäätöksille, jolloin tuoja saa informaation CBAM-raportointivelvollisuudestaan.
- UTU:n päätöshuomautukset: 10 000 euroa.

Tullin määrärahatarve CBAM:n ict-kehittämiseen on yhteensä 1 870 000 euroa. Kehysehdotuksessa 2025 – 2028 Tulli esitti 2 260 000 euroa CBAM:n ict-kehittämiseen vuodelle 2025. Vuoden 2024 I lisätalousarvioehdotuksessaan Tulli esitti em. määrärahoista 390 000 eur aikaistettavaksi vuodelle 2024.

Tulli näkemyksen mukaan uuden lakisääteisen CBAM-tehtävän hoitamiseksi tarvitsema 3 340 000 euroa vuonna 2025 tulisi sisältyä peruslaskelmaan tehtävän perustuessa jo hyväksyttyihin EU-asetukseen ja kansalliseen lakiin.

Perustelumuistio 2: Kehittämissuunnitelma 28.10.02 Tullin toimintamenot

VIRVE2 –käyttöönotto Tullissa

Viranomaiset ovat pystyneet viestimään turvallisessa kansallisessa viranomaisverkossa jo kahdenkymmenen vuoden ajan. Valtionvarainministeriön johdolla VIRVE-palvelut ja päätelaitteet uudistetaan seuraavien vuosien aikana siten, että varsinainen täysi operatiivinen kattavuus olisi vuoden 2027 alusta lähtien. Erillisistä VIRVE-puhelimista siirrytään ns. tavalliseen älypuhelimeen, johon asennetaan VIRVE-sovellus turvallisten puheluiden ja ryhmäpuheluiden ja datan siirtoa varten. On huomioitava, että tämä Suomen erillisverkkojen VIRVE-puhelin on erillinen Valtorin eTUVE-puhelimesta, vaikka molemmat ovatkin malli hyväksyttävä android-puhelimia. Tullin valvontahenkilöstö tarvitsee työssään siten jatkossakin kaksi mobiilipäätelaitetta (eTUVE-puhelin ja VIRVE2-puhelin). Syynä tähän on viestintävälineiden erilliskehittäminen kahden eri tahon toimesta ja erityisesti vaikeasti yhteen sovitettavat teknologiset ratkaisut.

Valtiovarainministeriö on antanut Suomen Erillisverkot Oy:lle tehtäväksi ohjeistaa VIRVE-käyttäjäorganisaatioiden teknologiasiirtymä Tetra-tekniikasta laajakaistaisen mobiiliverkon käyttäjiksi Virve2-liittymillä varustetuilla ”älypuhelimilla” (Android-käyttöjärjestelmä). Tulli on tehnyt alustavan projektisuunnitelman Erillisverkoille. Samalla Erillisverkoille on toimitettu kustannusarvio 2024-2026 VIRVE2-siirtymän (testaus ja käyttöönotto) sekä VIRVE2-otoinnin (2027-) kustannuksista Tullille.

Vuoden 2024 aikana Tullin tulee tehdä VIRVE2-käyttöönottoon tähtäävä testaus, joka edellyttää kuluva vuoden aikana sekä tavara- että palveluhankintoja 172 000 euroa, mitä määrää Tulli ehdotti lisättäväksi toimintamäärärahoihinsa kevään 2024 lisätalousarvioehdotuksessaan. Pääosin kustannuksia tänä vuonna aiheuttaa VIRVE2-liittymien hankkiminen sekä VIRVE2-päätelaitteiden vuokraaminen.

VIRVE2-käyttöönotto tulee edellyttämään määrärahoja myös vuosina 2025 ja 2026 ja samoin operointivaiheessa vuodesta 2027 lähtien. Vuodelle 2025 arvioidut menot ovat 818 000 euroa summan muodostuessa päätelaitteiden vuosikuluista 324 000 euroa, liittymien (830 kpl) vuosikuluista 394 000 euroa ja asennus- ja huoltotoista, tietojärjestelmämuutoksista ja muista käyttöönottoon liittyvistä palveluista yhteensä 100 000 euroa.

Vuonna 2026 Virve2 –käyttöönoton aiheuttaman määrärahatarpeen arvioidaan olevan 1 081 000 euroa. Arvioidut testaus- ja käyttöönottokustannukset 2024-2026 ovat siten kokonaisuudessaan 2 071 000 euroa. Operointivaiheessa vuosittaisten kustannusten arvioidaan olevan vuositasolla 1 054 000 euroa vuodesta 2027 lähtien.

Tulli ehdottaa, että vuoden 2025 aikana Virve2-käyttöönotosta johtuva määrärahatarve 818 000 euroa lisätään Tullin toimintamäärärahoihin.

Eurooppalainen merenkulkualan yhdenmukainen palvelinympäristö

Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat hyväksyneet asetuksen (EU) 2019/1239 eurooppalaisen merenkulkualan yhdenmukaisen palveluympäristön perustamisesta ja direktiivin 2010/65/EU kumoamisesta. Asetuksen tavoite on vahvistaa yhdenmukaiset säännöt satamakäyntejä varten vaadittujen tietojen tarjoamiselle, erityisesti varmistamalla, että samat tiedot voidaan ilmoittaa kuhunkin merenkulkualan kansalliseen keskitettyyn palvelupisteeseen samalla tavalla. Asetuksella pyritään myös helpottamaan tiedonsiirtoa ilmoittajien, asiaankuuluvien viranomaisten ja käyntisataman satamapalvelujen tarjoajien sekä muiden jäsenvaltioiden välillä. Asetusta sovelletaan alkaen 15.8.2025.

Eurooppalaisella merenkulkualan yhdenmukaisella palveluympäristöllä (European Maritime Single Window environment, EMSWe) tarkoitetaan oikeudellista ja teknistä kehystä, joka on luotu satamissa käyntejä unionissa koskeviin ilmoitusvelvoitteisiin liittyvien tietojen sähköistä siirtämistä varten, joka koostuu yhdenmukaistettuja ilmoituskäyttöliittymiä hyödyntävien merenkulkualan kansallisten keskitettyjen palvelupisteiden verkostosta ja johon sisältyy tietojenvaihtoa SafeSeaNet-järjestelmän ja muiden

asiaankuuluvien järjestelmien kautta sekä yhteisiä palveluja käyttäjärekisteriä ja pääsynhallintaa, osoitusta, alusten tunnistamista, sijaintikoodeja sekä vaarallisia ja ympäristöä pilaavia aineita ja terveyttä koskevia tietoja varten.

Suomessa järjestelmästä vastaavana viranomaisena toimii liikenne- ja viestintävirasto Traficom. Tullille on annettava määrättyt saapumis- ja poistumisilmoitukset määräajassa ennen laivan saapumista satamaan ja ennen laivan satamasta lähtöä. Tietojen toimittajina ovat pääosin kuljetusliikkeet, satamaoperaattorit ja muut satamassa operoivat toimijat.

Asetuksen 1239/2019 mukaan EMSWe-datajoukon tietosisältö ja tekniset eritelvät vahvistettiin 2022 annetussa annettavassa delegoidussa säädöksessä. Vasta tämän delegoidun säädöksen julkaisemisen jälkeen on varmuus siitä, kuinka hyvin nykyiset arviot tarvittavista tietojärjestelmiin tehtävistä muutoksista osuvat kohdalleen.

Tulli on esittänyt datajoukkoihin toiminnan tukemiseksi tarvittavia lisäyksiä. Muutokset ovat täysin olennaisia Tullin valvontatyön ja muun muassa Suomen kansallisen sisäisen turvallisuuden turvaamiseksi. Järjestelmää kehitetään vuosien 2024-2025 aikana siten, että yksityisille toimijoille taataan mahdollisuus ensivaiheessa toimittaa Tullin valvontatehtävien toteuttamiseksi kriittiset tietosisällöt vapaaehtoisuuteen pohjautuvana. Näin ollen Tulli esittää järjestelmään tarvittavien muutosten toteuttamiseksi tarvittavia määrärahoja tähän järjestelmän kehittämisen tarkoitukseen. Tarvittavat tietojärjestelmä- ja prosessimuutokset tarkentuvat vielä teknisiltä osuuksiltaan loppuvuoden 2024 aikana, joten keväällä 2024 esitetään arvio 2025 aikana tarvittavista resursseista.

Erikseen on huomattava, että tulliselvitysjärjestelmien kehittämisosuus on huomioitu osana tulliselvitysjärjestelmien kokonaisuudistusta, jolle on erillisrahoitus, joka ei kuitenkaan kata valvontasektorin sisäisen turvallisuuden kriittisiä tarpeita, joita tämä määrärahaesitys koskee.

Ehdotettava lisärahoitus kattaa asetuksen 2019/1239 mukaisten satamissa käyntejä unionissa koskeviin ilmoitusvelvoitteisiin liittyvien tietojen sähköistä siirtämistä koskevasta tietojärjestelmästä ja prosessien kehittämisestä aiheutuvia kustannuksia. Vuoden 2025 määräraharapeksi on arvioitu 425 000 euroa. Järjestelmän ja prosessien kehittämisestä ja teknisistä toteutuksista aiheutuu määräraharapetta myös vuosina 2026-2027, joille arvioidut määräraharapheet ovat 425 000 euroa ja 275 000 euroa.

Tulli ehdottaa, että Tullille myönnetään 425 000 euroa eurooppalaisen merenkulkualan yhdenmetyt palveluympäristön kehittämiseen.

eFTI-asetuksen soveltaminen: tietojärjestelmämuutokset ja integraatio

Sähköisistä kuljetustiedoista annetulla asetuksella (EU) 2020/1056 (eFTI-asetus, Electronic Freight Transport Information) yhdistetään EUCDM (EU Customs Data Model) sekä EUTDM (EU Transport Data Model) tiedot yhteen kaiken kattavaan digitaaliseen tietomalliin. eFTI-asetus kattaa kaikki sisäliikenteen kuljetusmuodot. EU:n tulliviranomaiset velvoitetaan hyväksymään eFTI:n tietomallien käyttö 2020-vuosikymmenen alkupuoliskolla vaihtoehtona kuljetuksen yhteydessä kannettavalle paperiselle dokumentaatiolle. eFTI-asetuksen soveltaminen alkaa elokuussa 2024 vaiheittain siten että koko laajuudessaan eFTI tulee käyttöön vuonna 2026, mihin mennessä kansalliset ICT-ratkaisut tulee olla valmiina ja toiminnassa.

eFTI-täytäntöönpanosta vastaa Suomen osalta LVM ja sen johtamana Traficom. Kunkin hallinnonalan tulee toteuttaa itse omiin järjestelmiinsä eFTI-asetuksen edellyttämät muutokset. Tullin tulee eFTI-asetuksen täytäntöönpanon johdosta rakentaa tarvittavat tietojärjestelmät sekä siihen välittömästi liittyvät integraatiot tiedon hyväksikäytön varmistamiseksi vuosien 2024-2026 aikana. Järjestelmien rakentamisen ja integraatioiden toteuttamisen kustannukset tarkentuvat vuoden 2024 aikana eFTI sääntelyn valmistuttua.

Ehdotettava lisärahoitus kattaa eFTI-asetuksen täytäntöönpanon varmistamiseksi tarvittavia tietojärjestelmämuutoksia sekä siihen välittömästi liittyviä integraatioita tiedon hyväksikäytön turvaamiseksi. Tässä vaiheessa Tulli ehdottaa resursseja kustannusten kattamiseksi projektin aloittamiseen/käynnistämiseen

liittyen. Tullin arvion mukaan vuonna 2025 kehittämiseen tarvittava määräraha on 875 000 euroa. Järjestelmän ja integraatioiden kehittämisestä ja teknisistä toteutuksista aiheutuu määrärahatarpeita myös vuosina 2026-2028, joihin Tulli palaa myöhemmin, jähkä tarvittavat tietojärjestelmä- ja prosessimuutokset ovat tarkentuneet riittävälle tasolle.

Tulli ehdottaa, että eFTI-asetuksen toimeenpanoon Tullille myönnetään 875 000 euroa vuodelle 2025.

Venäjäan kohdistuvan pakotevalvonnan rahoituksen jatkaminen vuonna 2025

Tullin tehtävä on tunnistaa pakotteiden alaiset tavarat ulkomaankaupan tavaravirroista ja puuttua niihin ottamalla tavarat Tullin haltuun ja käynnistämällä niiden osalta tarvittavat viranomaisprosessit. Lisäksi Tulli tukee muita toimivaltaisia viranomaisia (erityisesti ulosotto, ulkoministeriö ja rahanpesun selvittelykeskus) pakotteiden alaisten tavaroiden ja toimijoiden tunnistamisessa. Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan johdosta asetettujen hyvin laajojen pakotteiden täytäntöönpanon osalta (myös) Tulliin on kohdistunut ennen näkemätön ja ennakoimaton työmäärä sekä odotukset kattavasta ja nopeatempoisesta toiminnasta. Lisätyötä on kohdistunut heti alkuvaiheissa erityisesti tiedusteluun ja riskianalyyysiin ja tullivalvontaan sekä sittemmin yritystarkastukseen ja nyt prosessin viimeisimmässä vaiheessa esitutkintaan.

Pakotteiden aiheuttama lisäpaine on johtanut osin muun normaaliajan tehtävien karsimiseen sekä tiedonhankinnan ja analysoinnin kaventumiseen tilanteessa, jossa jokaisen turvallisuusviranomaisen tulee kyetä huolehtimaan oman tehtäväalueensa osalta yhteiskunnan kriittisten toimintojen suojaamiseksi tarpeellisesta tiedonhankinnasta ja analysoinnista. Vastaavasti paljastettujen säännöstelyrikosten aiheuttama lisätyö tarkastuksissa ja erityisesti esitutkinnassa aiheuttaa merkittävää häntää muiden (erityisesti) harmaan talouden ja talousrikollisuuden selvittämiseen. Säännöstelyrikosten määrä on kasvanut huomattavasti Ukrainan sodan alettua. Tulli kirjasi vuosina 2022–2023 lähes 800 pakotteiden rikkomiseen liittyvää säännöstelyrikosta eri tekemuodoissa. Näistä noin 100 on tutkittu törkeinä säännöstelyrikoksina. Aikaisemmin säännöstelyrikosepäilyjä tutkittiin Tullissa vuosittain vain muutamia. Tulli on tutkinut yli 95 prosenttia viranomaisten kirjaamista säännöstelyrikoksista Ukrainan sodan alkamisen jälkeen.

Tullille myönnettiin vuoden 2022 kolmannessa lisätalousarviossa (LTAE III/2022) rahoitus analyysi- ja tiedustelukyvykkyyksien kehittämiseen sekä esitutkinnan ja analyysi- ja tiedustelutehtävien vahvistamiseen vuoden 2023 loppuun saakka 1 500 000 euroa lisämäärärahoja. Vuoden 2024 talousarviossa Tullille myönnettiin pakotevalvonnan pakollisiin tehtäviin 1 000 000 euroa. EUn pakotepolitiikan kiristyessä ja pakotteiden laajennettua vuosien 2022-2023 aikana jatkuessa edelleen vuonna 2024 Tulli ehdottaa määrärahan myöntämistä nykytilanteeseen päivitettynä myös vuodelle 2025 (ja sittemmin mahdollisesti pysyvänä määrärahana julkisen talouden suunnitelman yhteydessä) 1 900 000 euron suuruksena.

Metsäkatoasetuksen soveltaminen

Asetus (EU) 2023/1115, ns. metsäkatoasetus, edellyttää jäsenvaltioita valvomaan tiettyjen metsäkatoon ja metsien tilan heikkenemiseen liittyvien hyödykkeiden ja tuotteiden saatavuutta unionin markkinoilla ja vientiä unionista. Tämä valvonta voi sisältää tarkastuksia, seurantaa ja raportointia näiden tuotteiden liikkeistä ja alkuperästä varmistaakseen asetuksen noudattamisen. Lisäksi asetus voi edellyttää jäsenvaltioiden yhteistyötä ja tiedonvaihtoa valvonnan tehokkuuden varmistamiseksi. Asetuksen mukaan tarkastuksia on tehtävä 30.12.2024 alkaen.

Asetuksen soveltamisalan keskeisimmät hyödykkeet ovat nautakarja, palmuöljy, soiia, puu, kaakao, kumi ja kahvi sekä niihin liittyvät tuotteet. Metsäkatoasetus asettaa uusia velvoitteita niille toimijoille, jotka tuovat unionin markkinoille tai vievät unionin markkinoilta edellä mainittuja hyödykkeitä sekä niistä valmistettuja tuotteita. Toimijalla tarkoitetaan asetuksessa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka kaupallisen toiminnan yhteydessä saattaa asianomaisia tuotteita markkinoille tai vie niitä.

Asetuksen (EU) 2023/1115 mukaisena toimivaltaisena viranomaisena toimii Ruokavirasto. Em. asetuksessa on asetettu toimivaltaiselle viranomaiselle 1, 3 ja 9 %:n riskiperusteiset tarkastusvelvoitteet eri hyödykkeiden toimijoista. Lisäksi asetuksessa velvoitetaan, että tulliviranomaisten on asetuksen (EU) N:o 952/2013 46 ja 48 artiklan mukaisesti tehtävä tarkastuksia, jotka koskevat markkinoille saapuvia tai niiltä lähteviä

asianomaisia tuotteita koskevia tullilmoituksia. Tullin tarkastusresurssit on mitoitettu Tullin nykyisten tehtävien ja tarkastuskohteiden mukaan. Uusi tehtävä vaikuttaa tuontiin ja erityisesti vientiin kohdistettavien tarkastusten määrään lisäävästi. Lisärahoitus kattaa kolmen henkilön resursoinnin (3 HTV) asetuksen (EU) 2023/1115 alaisen tuonnin ja viennin (EU) N:o 952/2013 48 artiklan mukaisiin tarkastustehtäviin.

Tulli ehdottaa, että metsäkatoasetuksen toimeenpanoon Tullille osoitetaan 210 000 euroa vuodelle 2025.